

Jaarthema 2020/21

Ademen met de klimaatcrisis
Ecologisch – sociaal-spiritueel

De klimaatverandering is een feit. We ervaren het op onze boerderijen. Iedereen die met de natuur werkt, maakt vandaag extreme weersituaties mee. Men wordt geconfronteerd met verdorde teelten of door slagregen weggespoelde bodem. De veehouderij kan op het scherp van de snee terechtkomen als de weide uitdroogt. De grondwaterstand daalt, bronnen drogen op. Bossen zijn doorzaaid met afgestorven bomen.

Klimaatverandering ? Jarenlang hebben we het ons afgevraagd : is dit nu een verandering van het klimaat of veeleer een extreme weersituatie ? Is het allemaal overdreven ? Zullen de voorspellingen, gebaseerd op computermodellen, ook daadwerkelijk uitkomen ? Misschien wel, mogelijks ook niet. Feit is wel dat we er vandaag door geraakt worden. We herkennen steeds duidelijker de intieme samenhang van de verschillende atmosferische lagen en het hele aard-organisme. Over de humushuid van de aarde heen ademt de lucht en warmte van de aarde. Geen mens heeft daar bewust en gewild iets aan veranderd. De klimaatverandering komt als het ware van buitenaf op ons af. De “periferie” die we tot nu toe nog helemaal niet in het bewustzijn hadden, springt op ons af : Hé, mensen, wordt wakker !

Maar wie spreekt daar nu eigenlijk ? Zijn wij het zelf ? We gaan ervan uit dat we vermoedelijk toch niet alleen als afzonderlijke Ik-punten op de wereld zijn. We bestaan ook buiten het “punt” om waar we ons bevinden, het “omliggende” behoort ook bij ons. Een belevenis in twee stappen. Eerste stap : ik besta ook in de omgeving, daardoor vorm ik gemeenschappelijk met alle andere mensen een mens-heid, rechtstreeks, zonder onderscheid van cultuur, taal of herkomst. Tweede stap : voor “het geheel” of “het hele” ben ik en zijn wij verantwoordelijk. Zijn we dat werkelijk ? Met dit beleven wakker te worden is een schok : heeft het eigenlijk wel zin ter wereld te komen ? Kan de aarde mijn voetafdruk eigenlijk wel dragen ? Voor de “klimaatjongeren” is de klimaatverandering tot een klimaatcrisis geworden – en die vraagt om een verandering van het systeem.

Zo komen we tot een breder begrip van de verandering die van ons verwacht wordt : klimaatverandering – in de ecologische dimensie, in de sociale dimensie, in de spirituele dimensie. Hoe kunnen wij weer op adem komen in deze drie dimensies, op een verfrissend ademen op de aarde, een vertrouwend ademen in de samenleving, een bevrijdend ademen als individuele mens ?

Ekologische klimaatverandering houdt in anders om te gaan met de natuurlijke hulpbronnen van de aarde, betekent voor ons het landbouworganisme niet enkel van binnenuit te

verstaan, maar ook van buitenaf, vanuit het klimaatvraagstuk, vanuit de blik op het levend wezen Aarde. Hoe kunnen we het teveel aan koolstof in de atmosfeer binden in de levenscycli van onze boerderijen ?

Sociale klimaatverandering betekent ook en vooral dat het sociale klimaat in vele landen op het punt staat in te storten – ook in de wereldgemeenschap. Hoe moet het verder in Boliviaë, in Chili, in Libanon, in Hongkong, in Engeland, in Frankrijk ... en eigenlijk overal, ook in “onze” gemeenschappen ? Hoe komen we tot duurzame sociale structuren, waar de menselijke waardigheid van elk individu door de gemeenschap gedragen wordt ?

Spirituele klimaatverandering betekent een nieuwe manier om het “Ik” te ervaren. Het “Ik” is niet, het ontstaat. En het ontstaat in dialoog. In dialoog met het andere Ik, met de wereld, met het hogere Ik. Als wezen onder de wezens. Niet als ego. Hoe komen we tot een geestelijk klimaat dat de enkeling de kracht geeft boven zichzelf uit te groeien in dialoog met de wereld ?

De landbouwsectie en de jeugdsectie organiseren samen de Landbouwconferentie 2021. Daardoor wordt het een aarde-klimaat-cultuur-conferentie. De conferentie gaat door van donderdag 11 februari om 15.00 u tot zondag 14 februari om 12.30 u in het Goetheanum.

Literatuur

- Kerngedachten van de Antroposofie (GA 26) - Michaelbrief: Van de natuur naar de ondernatuur, Kerngedachten 183-185
- Eco-Alchemy: Anthroposophy and the History and Future of Environmentalism (Dan McKanan)
- Climate: A New Story (Charles Eisenstein)
- Erde und Mensch (Guenther Wachsmuth)
- Sustainable Civilisation (Klaas van Egmond)
- The Limits to Growth (Dennis L. Meadows, Donella Meadows, Jørgen Randers, William W. Behrens III)
- Trajectory of the Anthropocene: The Great Acceleration (Will Steffen)